

TÅKERNS FÄLT- STATION

FOTO: GEBBEBJÖRKMAN

Informerarar sept-02

Föreningen Tåkerns Fältstation är en sammanslutning av fauna och flora intresserade personer och har till ändamål att främja intresset för biologiska studier samt att verksamt delta i arbetet för naturskydd.

Styrelsen

Ordförande: Bengt Andersson 0144 - 108 72
Åkerstigen 6 bengt.andersson@odeshog.se
599 32 ÖDESHÖG

Vice ordf: Tommy Tyrberg tel 011-532 30
Kimstadvägen 37 tommy.tyrberg@norrkoping.mail.telia.com
610 20 KIMSTAD

Sekreterare: Lars Gezelius 0142-145 69
Kummelgatan 13 lars.gezelius@e.lst.se
595 52 MJÖLBY

Kassör: Jan Henriksson 0142-138 63
Bondegatan 15 A 014213863@telia.com
595 52 MJÖLBY

Ledamöter:

Anders Elf Svälinge 592 92 VADSTENA 0141 - 21 11 86 lofstrand.elf@telia.com	Christer Eriksson Klövergatan 3 599 31 ÖDESHÖG 0144 - 316 81	Per Milberg Stacka, Kaga 580 01 LINKÖPING 013 - 39 52 42 permi@ifm.liu.se	Magnus Swenson Skogslund, 596 91 SKÄNNINGE 0143 - 300 06 magnus.swenson@sterisol.se
---	---	---	---

Suppleanter:

Bengt Arhall Fornsjövägen 7 595 44 MJÖLBY 0142 - 184 20 bengt.arhall@telia.com	Jonny Martinsson Grubbs väg 3 596 93 SKÄNNINGE 0142 - 36 01 00 jonny.martinsson@mailbox.swipnet.se	Lars Nilsson Lagmansg. 22 A 595 52 MJÖLBY 0142 - 187 75 rue637a@tninet.se
--	--	---

Föreningsadress: Tåkerns Fältstation, Box 204, 595 22 MJÖLBY

Fältstation: Kvarnstugan, Ramstad, 599 93 ÖDESHÖG tel 0144-321 19

Postgironummer: 26 34 96 - 2

Logi och guidning: Platschefen 0144 - 321 19

Medlemsavgift: Avgiften för 2002 är 85 kr och inkluderar tre info'n och Vingspegeln nr 2 (tema Tåkern). Den som prenumererar på Vingspegeln separat behöver bara betala 70 kr.

Engurefond, postgiro: 93 76 75 - 7 (stöd till fågelstationen vid Engure, Lettland)

Adress hemsida: <http://w1.115.telia.com/~u11502098>

Sett i Tåkernbygden

1 maj - 28 september (obsarna har ej granskats av Regionala rapportkommittén)

Lars Gezelius

Tack vare en vädermässigt bra försommar, med undantag av en regnig andra halva av juni (över 100 mm!), blev ungfågelproduktionen relativt god. Under hela augusti rådde onormala väderbetingelser i form av ett formidabelt högtryck.

Doppingar-änder

En **smådopping** observerades vid Hov 28 september (BEG) och två **svarthakedoppingar** sågs på denna plats 20 juli (ANG). Ett häckande par **gråhakedoppingar** kunde beskådas på Bankängen i maj men det var rykten om en amerikansk rördrom i Tåkerns vassar som utlöste en lavin av skådare till sjön i mitten av maj. Spaningen gav dock inte önskat resultat. 29 maj noterades 27 **sångsvanar** vid Sjötuna (AEF). Antalet **knölsvanar** räknades från Glänåstornet med följande resultat; 1 juni 375, 16 juni 560, 29 juni 900, 11 augusti 1100. 28 september sågs en **rostand** i en sädgåsflock vid Ramstadbron (LGS). En **svart stork** noterades 27 juli vid Ombergsliden (HIN). I mitten av maj räknades ca 950 **grågåskullar** på strandängarna runt Tåkern, vilket nästan är en fördubbling från i fjol ! Den första **sädgåsen** noterades 13 augusti vid Svälinge (AEF). En **snögås** sågs vid Svälinge 5 juni (AEF) och en **stripgås** noterades vid Sjötuna 23 juni (BAN, CEN). **Vitkindad gås** noterades med ett ex vid Herrestad äng 3 maj (AEF) och ett ex vid Bankängen 16 maj (BAN). 14 september sågs en flock om 17 vitkindade (BEG). En ad **fjällgås** sågs vid Hov-området från 14 september och framåt (BEG, GLL, BAN). 20 **spetsbergsgäss** rastade 28 september (BEG). Under sommaren fanns över 1000 **brunänder** i sjön. Under våren och sommaren sågs också några **salskrakar**; t ex en hane och två honor Renstad yttre 1 maj (LGS) och tre honor vid Hov 27 juli (AON, RBE). 160 **snatteränder** och 11 **skedänder** sågs vid Glänås 25 augusti (LFH).

Rovfåglar

Inte så mycket att skriva hem om under denna rubrik. Dock en **röd glada** vid Svanshals udde 23 maj (MJN) och en **aftonfalk** hane vid Hejla 11 juli (BAL). Under hösten sågs flera **pilgrimsfalkar** vid sjön, t ex två juv. vid Gottorp 1 september (BAN).

Höns till vadare

3000 **sothöns** inräknades vid Hov 24 juli (KMA). 110 **tranor** rastade vid Tovören 5 maj (LGS). Under häckningstid noterades 11-12 par tranor och flera av dessa sågs med ungar. Under sommaren hördes en hel del **vaktlar**. Bästa dokumenteringen gjordes av GBN som registrerade 11 spelande ex i området Renstad-Kälkestad 2 juli. I övrigt kan nämnas en spelande vid Bondorlunda 18 juni (MSN) och en vid Älgsjö samma kväll (BEG). Ett ex hördes också vid Glänås 12 juli (VSS, RBE). **Kornknarr** hördes vid St. Broby (Pålbyggnaden) med ett ex 14-17 maj (CEN) och två ex under

perioden 19-23 maj (LGS, MSN, NEN, BEG, m fl). **Småfläckig sumphöna** spelade på flera platser i maj/juni; t ex ett ex Renstadmaden 10 maj - 11 juni (LGS, BEG, BMN). Ett ex spelade vid Lövängsborg 6 maj (LNN), två ex kvällen efter (BAN) och ett ex 8 maj (BOO) och 10 maj (BEG). Även ett ex spelade där 12 juni (BMN). 8 maj spelade ett ex vid Svälinge (BOO). Ett ex spelade även vid Furåsa 5 juni (BEG) och 18 juni (BAL, CKD). En **mindre strandpipare** spelade vid Tovören 17 maj (BAN) och senare, 27 juni, gjordes ett bofynd (LGS, KMA). Där sågs även ett par **större strandpipare** 5 juni (AEF) och ett ex sågs där 27 juni (LGS, KMA). Under våren noterades också två större strandpipare och två mindre strandpipare på Sjötuna äng 16 maj (CEN). Två **roskarlar** sågs vid Tovören 26 maj (CEN) och en dito siktades vid Sjötuna 5 juni (JHN). Vid Sjötuna rastade många vadare under säsongen. Ett urval presenteras i tabellen nedan:

	16/5	19/5	6/7	24/7	27/7	28-29/7	1/8	27/8	10/9
Kärrensäppa			13	25	14	29	12	26	88
Spovsnäppa				4	4	2	2	5	2
Kustsnäppa					3	2	2		1
Småsnäppa				2	3		1		1
Mosnäppa	2	23					1		

Förutom detta sågs där en **kustsnäppa** 2 juni (CKD), 3 **mindre strandpipare** 30 juli (AON), två **kustpipare** 28 juli, en **myrspov** 19 maj (BAN), 29 juli (AON) och 2 augusti (CKD) samt 150 **brushanar** 12 maj (RBE). Vid Tovören rastade 20 **kärrensäppor** 26 maj (CEN) och 14 juli (IGE) samt en **mosnäppa** 14 maj (AEF). En spelande kärrensäppa noterades där 14 maj (AEF). En **rödspov** spelade på Herrestadmaden 14 maj (AEF) och 17 maj (BAN, CEN) och ett ex sågs på Sjötuna äng 8 maj (KCN). **Grönbena** spelade på Väversundamaden respektive Källstadviken 2 maj (TPN). En **dvärgbeckasin** noterades på Svanshals äng 12 maj (KHG). Två **dubbelbeckasiner** (ett par där hanen spelade för honan) sågs på Väversundamaden 17 maj (LGS). Spelande fågel hördes senare på samma plats 18-19 maj (KCN, JTÖ) och 23 maj (LNN). En spelande dubbelbeckasin hördes också på Sjötuna äng 19 maj (BAN). Dubbelbeckasin sågs också på sensommaren med ett ex 20 och 28 augusti i samband med slåttern på Väversundamaden (KSD).

Måsar till Ugglor

En **silltrut**, 3K+ , sågs vid Svälinge 4 juni (AEF). I början av juni häckade ca 725 par **skratmåsar** i sjön (LGS, TTS, IGE) på följande platser: prästören 400, Tovören 200, östra sjön 75, Renstad Yttre 10, Bankudden 10, västra vassen 30. Ungproduktionen stannade på några hundra ungar. Många häckningar spolierades av hårda regn i juni samt predation. Ett par **dvärgmåsar** häckade på Sjötuna strandäng fr o m 29 maj (AEF, KCN, BAN). Tillsammans med de två adulta sågs också upp till sju 2K-fåglar 9 juni (RBE). 6 juli sågs en årsunge av dvärgmåsar på platsen (BAN). 30 par **svarttärnor** gick i slutet av maj till häckning i en koloni i Renstad Yttre (LGS). Vid de hårda regnen i mitten av juni (33 mm den 13:e) spolierades de flesta av dessa häckningar

som då var i äggstadiet. Hälften av dessa (ca 15 par) började om vid Tovören omkring 17 juni. Så sent som 14 juli fanns här varnade fåglar. 8 augusti noterades två adulta och sex juvenila svarttärnor vid Sjötuna (LGS, JGN), vilket tyder på att paren vid Tovören lyckades. Flera observationer av **skräntärnor** gjordes under säsongen, t ex 11-22 ex Sjötuna 12-29 maj (AEF, RBE, BAN, CKD), 20-25 ex Tovören 17 - 27 juni (LGS, TTS, KMA), 35 ex Sjötuna 27 juli (AON, RBE). En **tretåig hackspett** sågs norr om Stocklycke, Omberg, 12 maj (IGE). **Mindre hackspett** noterades i maj på östra Hånger och vid Glänås (LGS, KMA).

Tättingar

En **rödstrupig piplärka** sträckte förbi Renstad kanal 18 augusti (OJN) och en vid Hov 22 september (BAN). En **skärpiplärka** noterades vid Tovören 14 september (AEF). Upp till tre ex av sjungande **vassångare** hördes under försommaren - ett ex vid Svälinge 4-6 maj (LNN, m fl) och ett ex därstädes 9 juli (KMA), ett ex Renstadmaden-Renstad kanal 13-25 maj (IGE, LGS, BAN), två ex sjöng vid Väversundamaden 18 maj (KCN), ett ex sjöng även där 23 maj (LNN). Ett ex sjöng vid Svanshals udde 5 juni (LNN, JHN), samt ett ex vid Hygnestadbäcken 9 juni (SLN). **Gräshoppsångare** hördes på flera platser, framförallt sydväst om sjön, t ex ett ex St. Broby 17 maj (CEN), sex sjungande 25 maj på platserna Gottorp, Kvarnstugan, Väversunda och Renstadmaden. Även en del **kärrsångare** hördes, t ex ett ex Ålebäcken 19 maj (LGS, NEN, JTÖ), två ex Lövängsborg 28-30 maj (CKD, BEG). 30 maj sjöng fyra kärrsångare vid St. Broby 30 maj (GBN). En kärrsångare hördes också vid Ramstadbron respektive Lövängsborg 5-7 juni (LNN, LGS) samt vid Heda kyrka 8 juni (SLN). En **trastsångare** sjöng i Högbydammen 8 juli (KMA, RBE). En **lundsångare** sjöng på norra Omberg 4 juni (TFH) och en **gransångare** hördes vid Mörka Hålkärret på Omberg 6 maj (LNN). En **mindre flugsnappare** sjöng vid Hjässatorget 18 - 22 maj (RBE, KMA) och ett ex sjöng vid Ellen Key's Strand 23 maj (JTÖ). En **ringtrast** sågs vid Svälinge 3 maj (AEF). **Svart rödstjärt** hanar noterades med ett ex vid Heliga Hjärtas kloster 6 maj (BAN), vid Ödeshögs kyrka 17 juni (BAN) och vid Lilla Svanagården 26 juni (AAN, LGS). En **blåhake** rastade vid Glänås 9 maj (LFH) och Svälinge 14 maj (AEF).

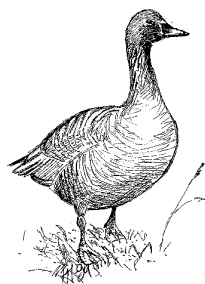
Höstens invasion av **bändelkorsnäbb** kom även Tåkernbygden till del. 15 ex sträckte söderut vid Ellen Key's Strand 11 augusti (CWS), ett ex sågs vid Höje 13 augusti (LGS) och ett ex sträckte förbi Renstad kanal 10 september (LGS, LNN). 27 september noterades 18 bändelkorsnäbbar på Omberg (KAN).

Observatörer: AAN = Arne Andersson, AEF = Anders Elf, ANG = Anders Nyberg, AON = Anders Olovsson, BAL = Bengt Arhall, BAN = Bengt Andersson, BEG = Benny Ekberg, BOO = Bengt-Olof Olsson, CEN = Christer Eriksson, CKD = Christer Kingård, CWS = Christian Williams, GBN = Gebbe Björkman, GLL = Göran Lindell, HIN = Hans Ivarsson, IGE = Ilze Girgensone, JEN = Jan-Erik Nordqvist, JGN = Jocke Gustavsson, JHN = Jan Henriksson, JTÖ = Jussi Tranesjö, KAN = Kurt Adolfsson, KCN = Kjell Carlsson, KHG = Konny Hörberg, KMA = Karl-Martin Axelsson, KSD = Kenneth Strand, LFH = Lars Frölich, LGS = Lars Gezelius, LNN = Lars Nilsson, MJN = Morgan Johansson, MSN = Magnus Swenson, NEN = Nisse Eriksson, OJN = Olle Jonsson, OHM = Olof Hjelm, RBE = Ruben Brage, SLN = Sven Lennartsson, TFH = Tomas Fasth, TPN = Ture Persson, TTS = Tomas Tuckacauskis, VSS = Vita Salavejus.

Gäss, tranor och simfåglar vid höstens första räkningar

Lars Gezelius

Resultatet av höstens första räkningar av gäss, tranor och simfåglar framgår av tabellerna nedan.

	Grågås	Kanadagås	Sädgås	Trana
18:e augusti	12 370	1 120	25	873
31:e augusti	12 850	5 890	8	1 814
14:e september	11 190	5 130	4 720	2 290
28:e september	7 880	620	7 120	3 050

Det var alltså höga antal av grågäss, vilket väl var förväntat, med tanke på det stora antalet grågäss i sjön under våren och sommaren. Det var dock inte högsta någonsin, men bra nära. Antalet kanadagäss varierar som vanligt eftersom de ibland håller till i Vättern. Antalet sädgäss var glädjande högt 28 september. Antalet tranor var relativt stort 28 september (näst högsta höstsiffran).

Simfågelräkningen 18 augusti

Höstens första simfågelräkning genomförs traditionsenligt söndagen före starten på sjöfågeljakten (21/8). I år blev det 18 augusti. Höga antal av simfåglar förväntades med tanke på att större delen av den öppna sjöns botten täcktes av undervattensvegetation, företrädesvis kransalgen rödsträffe. Siffrorna blev emellertid förvånansvärt låga (se tabell nedan). Inom parentes visas medelantalen för de tio förgående räkningarna. Höga antal blev det dock för storskarv, kricka och knipa.

Skäggdopping	48	(76)
Storskarv	420	(106)
Häger	22	(43)
Knölsvan	449	(1041)
Sångsvan	1	(0,7)
Bläsand	232	(199)
Snatterand	65	(101)
Kricka	999	(688)
Gräsand	1614	(2135)
Stjärtand	14	(16)
Årta	1	(1)
Skedand	65	(46)
Obest. änder	450	(519)
Brunand	224	(2017)
Vigg	47	(62)
Knipa	71	(32)
Storskrake	20	(0,7)
Sothöna	1603	(1735)

Summa: 6 345 (8 823)

Vill Du räkna gäss ?

Vad är en tåkernhöst utan tidiga morgnar med gåskackel och kaffetermos ? Lyckan så här års är en kall, klar och stämningsfull gåsmorgon. Gäss, of gås, visst vill Du räkna. Gåsräkningarna är en viktig del i Fältstationens miljöövervakning både nationellt och internationellt. Datumen har nu fastställts och anmälan kan göras till Bengt Andersson 0144-108 72 eller till Lars Gezelius 0142-145 69.

Söndag 13 oktober	Gås- och simfågelräkning	Start: 06.45
Lördag 19 oktober	Gåsräkning	Start: 07.15
Lördag 26 oktober	Gåsräkning	Start: 07.30
Söndag 16 november	Gås- och simfågelräkning	Start: 07.00

Höstens guidningar vid Tåkern

Helguidningar vid Glänås

Länsstyrelsen erbjuder guidning vid Glänåstornet varje helg fram t o m 20 oktober. Varje lördag-söndag 09-14 finns guiden på plats. Guidad tur avgår från tornet 9.30. Guidningen kostar 20 kr per person.

Ombergs Naturum

Ombergs Naturum vid Stocklycke är öppet varje helg i oktober kl. 11-17.

Kvällsguidning vid Hov

Länsstyrelsen fortsätter sitt fasta guideprogram vid Tåkern med guidningar vid Hovtornet. En guide (oftast Lars Frölich) kommer att vara på plats i fågeltornet onsdag- och söndagkvällar fyra timmar under sen eftermiddag/kväll i oktober. Det är ett härligt skådespel att se tranor och gäss flyga in till sjön för nattvilan medan änder flyger ut på fälten för att äta. Allt medan solskivan sänker sig under Ombergs mörka silhuett.

Stöd Engure fågelstation i Lettland

Tåkerns Fältstations fond för bidrag till verksamheten vid Engure fågelstation lever vidare. Enguresjön ligger nära kusten vid Rigabukten och är Tåkerns "vänsjö". Den liknar Tåkern med stora vassområden och kransalger bland undervattensväxterna. Verksamheten vid Engure drivs av Biologiska institutet och är inriktad på populationsekologi hos framförallt änder och skrattmå. Det är fortfarande kärva tider för Engure stationen nu och framtiden är oviss.

Tåkerns Fältstation delade i år ut 2000 kr till Engure och på fem år har utdelningen blivit 18 500 kr till verksamheten där. 13 500 kr av summan kommer från enskilda donatorer vilket vi tackar så mycket för. Kvar i fonden till detta år finns nu endast ett mindre belopp.

Bidraget går och kommer att gå till den löpande verksamheten samt till utrustning som kan behövas vid Engure. Valfritt belopp kan betalas in på "Engure fondens" postgirokonto:

93 76 75 - 7

STÖD TÅKERNS FÄLTSTATION BLI MEDLEM

Årsavgift 85 kr

Postgiro 26 34 96 - 2